

Віталій
ЯРЕМЧУК

Захист наукової спадщини України під час російсько-української війни

20 жовтня 2023 року Українською асоціацією міжнародного права була організована міжнародна науково-практична конференція «Конференція до 30-річчя УАМП: міжнародне право на зламі епох». На порядку денному, серед інших тем, була й панельна дискусія щодо науки і викладання міжнародного права. Безумовно, повномасштабна війна росії проти України пришвидшила процеси ідентифікації та розмежування, в сприйнятті іноземних колег і не лише, українських науковців від росіян. Не секрет, що до 2014 року, до анексії росією Криму та окремих територій Донецької та Луганської областей, в науковому обігу, за окремих винятків [1, С. 301], превалювала позиція, коли наших науковців відносили чи то до радянських, чи то до російських вчених [2, с. 282]. На жаль, причин цьому предостатньо.

Яскравим прикладом є постать доктора наук, професора, засновника київської школи міжнародного права Ігоря Лукашука. Українця за походженням, який народився у Харкові, де здобув освіту, захистив дисертацію кандидата юридичних наук. Згодом упродовж 22 років саме в Київському університеті під керівництвом професора були підготовлені 3 доктори та понад 50 кандидатів наук [3, с. 34–35]. Його фундаментальні праці як двотомник «Сучасне право міжнародних договорів», підручник-двотомник «Міжнародне право», «Право міжнародної відповідальності» були опубліковані вже під час роботи в Москві, але вони є підсумком та систематизацією всіх напрацювань за десятки років наукової діяльності, зокрема й в Харкові та Києві. Це можемо простежити за допомогою відповідних публікацій, які стали основою для вищезазначених праць. Зауважимо, що й згідно волі професора його тіло було перевезено та поховано саме в українській столиці.

Вважаємо, що відстоювання ідентичності українських вчених, їх наукової спадщини особливо важливе в період повномасштабної війни росії проти України. Наприклад, актуалізація ідей та поглядів Ігоря Лукашука дозволить обґрунтувати нелегітимність російських дій та необхідність покарання держави-агресорки [4, с. 7]. Безперечно, повернення до українського контексту таких постатей потребуватиме великого числа досліджень, їх публікацій різними мовами в закордонних виданнях, виступах на конференціях та участі в дискусіях. Водночас це неоціненний внесок для протидії російській пропаганді, й серед наукових кіл світу.

1. Bedjaoui, Mohammed, ed. *International law: Achievements and prospects*. 1991. 1276 p.

2. Lauri Mälksoo. *International Law in Russian Textbooks: What's in the Doctrinal Pluralism?* *Göttingen Journal of International Law* 1. 2009. pp. 279-290

3. *Международное право XXI века: к 80-летию профессора, доктора юридических наук, лауреата Государственной премии Российской Федерации, заслуженного деятеля науки Российской Федерации Игоря Ивановича Лукашука*, ред. В. Г. Буткевич. Киев: Издательский дом «Промени», 2006. – 640 с

4. Яремчук В. В. *Міжнародно-правові погляди І. І. Лукашука та їх вплив на вітчизняну доктрину міжнародного права*. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Львів. 2022. 218 с.

УДК 341.01

<http://doi.org/10.36952/ujil.2023.4.102>

© В. Яремчук

Віталій ЯРЕМЧУК

доктор філософії з міжнародного права, асистент кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича